

Janusz Ostrowski^{1,4}, Magdalena Durlik², Bolesław Rutkowski^{3,4}

¹Zakład Historii Medycyny, Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego w Warszawie

²Klinika Medycyny Transplantacyjnej i Nefrologii Instytutu Transplantologii, Warszawski Uniwersytet Medyczny

³Katedra i Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych, Gdański Uniwersytet Medyczny

⁴Sekcja Historyczna Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego

Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Część XXI — Profesor Mieczysław Lao

Honorary Members of the Polish Society of Nephrology. Part XXI — Professor Mieczysław Lao

ABSTRACT

With this paper we are opening the 6th year of publications on outstanding figures of the Polish and world nephrology who have enjoyed the title of the Honorary Member of the Polish Society of Nephrology (PTN), the highest title given by the Society to those of remarkable input in the development of the field or the organisation itself. Over the 35 years of its existence, the title has been granted to more than 70 individuals. To date as many as 20 outstanding figures have been portrayed in „Forum Nefrologiczne” with Professor Tadeusz Orłowski, PTN's first President, opening the hall of fame. Last year was completed with the presentations of prof. Edmund Nartowicz from Bydgoszcz, Poland and prof. Vittorio

Bonomini from Bologna, Italy. This time we set to depict the figure of Professor Mieczysław Lao. M. Lao was not only a remarkable representative of the Polish nephrology, but also the directly-related transplantology. He was the Director of the Institute of Transplantology in Warsaw, the founding father of the PTN as well as the founding father and the first President of the Polish Transplantation Society. In recognition of his scientific, clinical, educational and organisational achievements he received the title of the Honorary Member of both associations as well as a number of awards and state, ministry and university distinctions.

Forum Nefrol 2018, vol 11, no 1, 71–76

Key words: Polish Society of Nephrology, honorary members, history of nephrology

Profesor Mieczysław Lao jest 21. wybitną postacią przedstawianą przez autorów w serii publikacji dotyczących Członków Honorowych PTN, poczynając od 1. numeru „Forum Nefrologicznego” z 2013 roku. Pierwszym bohaterem serii był pochodzący z profesorskiej rodziny Orłowskich prof. Tadeusz Orłowski, wybitny polski internista, nefrolog i transplantolog, twórca Instytutu Transplantologii (IT) i pierwszy prezes PTN. Dla przypomnienia należy dodać, że ojcem Tadeusza Orłowskie-

go był twórca polskiej szkoły lekarskiej, internistycznej, prof. Witold Orłowski. W dwóch ostatnich częściach prezentowane były postaci prof. Edmunda Nartowicza z Bydgoszczy i prof. Vincenzo Bonominiego z Włoch. W tym numerze „Forum Nefrologicznego” autorzy przedstawiają kolejną wybitną postać polskiej nefrologii i transplantologii, następcę prof. Tadeusza Orłowskiego w IT w Warszawie, prof. Mieczysława Lao. Profesor Lao był członkiem założycielem PTN w 1983 roku,

Adres do korespondencji:
dr hab. Janusz Ostrowski
Centrum Medyczne
Kształcenia Podyplomowego
Zakład Historii Medycyny
ul. Kleczewska 61/63
01–826 Warszawa
tel.: 54 412 96 00, faks: 54 412 96 10
e-mail: janusz.ostrowski@cmkp.edu.pl

Rycina 1. Profesor Mieczysław Lao (ze zbiorów Anny Lao)

założycielem i pierwszym prezesem Polskiego Towarzystwa Transplantacyjnego, członkiem honorowym obu towarzystw, dyrektorem IT, wybitnym polskim nefrologiem i transplantologiem. Profesor Lao miał wielki wpływ na rozwój polskiej dializoterapii, nefrologii i transplantacji nerek i na znaczenie tych dziedzin medycyny na gruncie polskim i arenie międzynarodowej [1–3].

Mieczysław Lao urodził się 31 października 1932 roku w Cegielni Opacz pod Warszawą. Studia medyczne odbywał na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Warszawie, ukończył je z wyróżnieniem i uzyskał tytuł lekarza w dniu 25 października 1958 roku. Bezpośrednio po studiach rozpoczął pracę w I Klinice Chorób Wewnętrznych kierowanej przez prof. Andrzeja Biernackiego, początkowo w charakterze asystenta. Tutaj przeszedł kolejne etapy swojej kariery zawodowej — starszego asystenta, a od 1969 roku adiunkta. Specjalizację I stopnia w dziedzinie chorób wewnętrznych uzyskał w 1962 roku, II stopnia w 1970 roku, z nefrologii w 1975 roku, a w dziedzinie transplantologii klinicznej w 2003 roku. Po utworzeniu przez prof. Tadeusza Orłowskiego Instytutu Transplantologii (IT) w 1975 roku, został do niego przeniesiony i objął funkcję zastępcy dyrektora ds. działalności podstawowej. W latach 1980–1982 przebywał w Libii, gdzie był dyrektorem Polskiego Zespołu Medycznego w Benghazi, pełniąc jednocześnie funkcję konsultanta w zakresie nefrologii. Po powrocie z Libii objął stanowisko ordynatora w Klinice Transplantacyjnej IT. W latach 1988–1994 był dyrektorem IT, w latach 1988–2003 kierował Kliniką Medycyny Transplantacyjnej i Nefrologii. Po przejściu na emeryturę pracował w klinice okulistycznej kierowanej przez prof. Jerzego Szaflika i zajmował się leczeniem chorych po przeszczepieniu rogówki, osiągając bardzo dobre, nieodlegające od światowych standardów, wyniki transplantacji dzięki włączeniu dodatkowych leków i opracowaniu nowatorskiego protokołu leczenia pooperacyjnego (ryc. 1, 2) [4, 5].

W dniu 22 października 1969 roku uchwałą Rady Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Warszawie uzyskał stopień doktora nauk medycznych na podstawie pracy zatytułowanej „Zagęszczanie i rozcieńczenie moczu w chorobach nerek”. Promotorem pracy doktorskiej był prof. Tadeusz Orłowski, następca prof. Andrzeja Biernackiego. 25 lutego 1987 roku Rada I Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Warszawie, na pod-

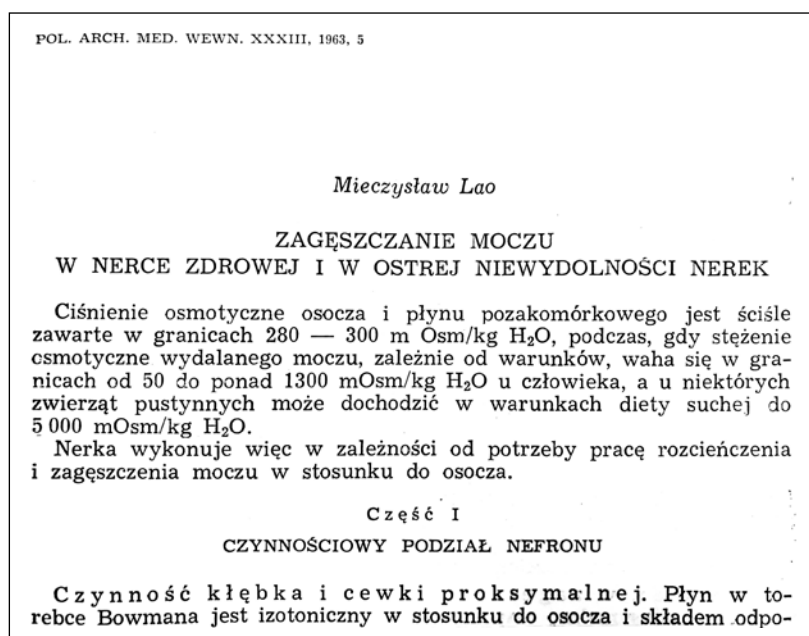

Rycina 2. Dyplom lekarza Mieczysława Lao (ze zbiorów Anny Lao)

stawie ogólnego dorobku naukowego i przedstawionej rozprawy habilitacyjnej pod tytułem „Ostra niewydolność nerek wywołana związkami rtęci u ludzi”, nadała dr. Lao stopień doktora habilitowanego nauk medycznych. W 1988 roku został mianowany przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej na stanowisko docenta w Akademii Medycznej w Warszawie. W 1996 roku Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Aleksander Kwaśniewski nadał mu tytuł naukowy profesora nauk medycznych (ryc. 3, 4) [6, 7]. W tym samym roku otrzymał etat profesora nadzwyczajnego, a w 1999 roku został mianowany przez minister Franciszkę Cegielską profesorem zwyczajnym.

Profesor Mieczysław Lao wielokrotnie przebywał na stażach naukowo-szkoleniowych w uznanych ośrodkach zagranicznych. W latach 1967–1968 przebywał na stypendium w US Public Health Service w Renal Division Department of Internal Medicine University Medical School w Waszyngtonie, gdzie pod kierunkiem znakomitego amerykańskiego nefrologa Neala Brickera prowadził badania doświadczalne w zakresie fizjologii nerek. W 1974 roku jako stypendysta Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej przebywał w Instytucie Chirurgii Eksperymentalnej w Moskwie i zajmował się badaniami nad czynnością nerki przeszczepionej. Jako stypendysta British Council pracował w 1988 roku na Oddziale Transplantacyjnym Addenbrooke's Hospital Cambridge i zajmował się zagadnieniami związanymi z przeszczepianiem wątroby. W 1989 roku odbył szkolenie na Oddziale Transplantacyjnym Kliniki Urologicznej Hospital Eduard Herriot w Lyonie we Francji. Jako *visiting professor* odwiedzał także ośrodki nefrologiczne i transplantacyjne w Würzburgu, Hannoverze i Monachium w Niemczech, Zurichu w Szwajcarii, a także w Pekinie i Szanghaju. Efektem odbywanych staży zagranicznych były między innymi wspólne publikacje oraz nawiązana współpraca naukowa (ryc. 5).

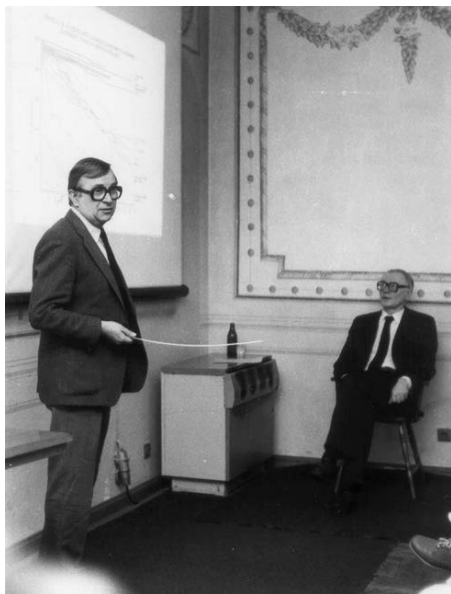
Główne zainteresowania naukowe i kliniczne prof. Lao dotyczyły hemodializoterapii, nefrologii klinicznej i transplantacji nerek. Profesor Mieczysław Lao jest autorem i współautorem ponad 160 prac naukowych, w większości oryginalnych, 15 rozdziałów w podręcznikach i skryptach. Dializoterapią, zwłaszcza hemodializą, zajmował się już od końca 1958 roku. Jak wiadomo, 1 stycznia 1959 roku w I Klinice Chorób Wewnętrznych w Warszawie kierowanej przez prof. Andrzeja Biernackiego zespół prof. Tadeusza Orłowskiego wykonał pierwszy

Rycina 3. Strona tytułowa pracy dr. Mieczysława Lao z 1963 roku w Polskim Archiwum Medycyny Wewnętrznej

Rycina 4. Kopia dyplomu doktora habilitowanego Mieczysława Lao (ze zbiorów Anny Lao)

Rycina 5. Profesor Mieczysław Lao w czasie wykładu. W głębi prof. Tadeusz Orłowski (ze zbiorów prof. Magdaleny Durlik)

Rycina 6. Profesor Mieczysław Lao (w środku) z zespołem współpracowników (ze zbiorów prof. Magdaleny Durlik)

zabieg hemodializy, a Mieczysław Lao wraz ze Zbigniewem Fałdą byli członkami tego zespołu. W następnych latach opublikowali wspólnie wiele prac o budowie sztucznej nerki, technice dializowania i wskazaniach do leczenia nerkozastępczego. Profesor Lao był gorącym zwolennikiem pełnej dostępności do leczenia dializami, doprowadził do powstania pierwszej niepublicznej stacji dializ na Bielanach w Warszawie. Jego prace z zakresu nefrologii klinicznej dotyczyły czynności osmotycznej nerek, czynności nerek w zatruciu rtęcią, ostrej niewydolności nerek. Zajmował się także patogenezą obrzęków w chorobach nerek. Udowodnił między innymi, że układ RAA nie jest jedynym mechanizmem odpowiedzialnym za obrzęki, był zwolennikiem roli czynnika natriuretycznego. Prace z zakresu transplantologii dotyczyły optymalizacji leczenia immunosupresyjnego, zagadnień immunologii klinicznej, powikłań immunosupresji u biorców przeszczepów narządowych, patogenezy procesu przewlekłego odrzucania. Z transplantologią był związany od jej początków, czyli od 1966 roku, w którym zespoły profesorów Jana Nielubowicza i Tadeusza Orłowskiego wykonały w Warszawie pierwszy udany zabieg przeszczepienia nerki, a później brał udział w opracowaniu regulacji prawnej pobierania i przeszczepiania komórek, tkanek i narządów.

Profesor Mieczysław Lao był członkiem założycielem PTN w Bydgoszczy w 1983 roku. Przez kilka lat pełnił w nim funkcję członka

Zarządu Głównego. Wcześniej, od czasu powstania Sekcji Nefrologicznej Towarzystwa Internistów Polskich w 1961 roku, pełnił w niej funkcję sekretarza do roku 1967. W czasie gdy Konsultantem Krajowym ds. Nefrologii był prof. Andrzej Manitius, pełnił funkcję jego zastępcy. Był także inicjatorem utworzenia PTT, organizatorem I Zjazdu PTT i pierwszym prezesem towarzystwa (1993–1995), następnie sekretarzem generalnym (1995–1999) i członkiem ZG (2001–2003). Od 1988 roku przygotowywał raport o stanie transplantacji narządów w Polsce, a także zainicjował powołanie Krajowej Rady Transplantacyjnej oraz współtworzył POLTRANSPLANT. W tych dwóch towarzystwach został wyróżniony nadaniem godności Członka Honorowego. Był również członkiem Towarzystwa Internistów Polskich, Polskiego Towarzystwa Lekarskiego i Towarzystwa Immunologicznego, a także członkiem Komisji Nefrologicznej Komitetu Patofizjologii Polskiej Akademii Nauk. Z zagranicznych towarzystw, do których należał profesor, należy wymienić przede wszystkim Międzynarodowe Towarzystwo Nefrologiczne (ISN), Europejskie Towarzystwo Nefrologiczne — Europejskie Towarzystwo Dializy i Transplantacji (ERA-EDTA). Uczestniczył czynnie w kilkudziesięciu zjazdach, konferencjach oraz krajowych i zagranicznych sympozjach naukowych, na których przedstawiał wyniki badań naukowych własnych oraz kierowanego przez siebie zespołu. Sam był także organizatorem

►► **Profesor Mieczysław Lao był członkiem założycielem PTN w Bydgoszczy w 1983 roku. Przez kilka lat pełnił w nim funkcję członka Zarządu Głównego** ◀◀

Rycina 7. Profesor Mieczysław Lao podczas 80. urodzin obchodzonych w Krakowie w 2012 roku (ze zbiorów prof. Magdaleny Durlik)

Rycina 8. Legitymacja odznaczenia Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski z 2001 roku (ze zbiorów Anny Lao).

wielu konferencji naukowych w Polsce, między innymi „Postępy w immunosupresji narządów unaczynionych”. Już w 1960 roku odbywały się kursy obecnego CMKP na temat leczenia dializami. Był wielkim zwolennikiem wyprowadzania szkoleń i konferencji z ośrodków akademickich i organizowania ich w ośrodkach regionalnych. To dążenie, wsparte działaniami innych prominentnych nefrologów, sprawdziło się potem, kiedy organizowano konferencje naukowo-szkoleniowe PTN w ośrodkach pozaakademickich. Część z tych ośrodków zalicza się już do ośrodków uniwersyteckich (ryc. 6, 7).

Za swoje liczne osiągnięcia na polu naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym prof. Lao otrzymał liczne odznaczenia państwowe, resortowe i uczelniane. Do najważniejszych należą: Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski nadany z okazji 100-lecia Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus (2001), Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1995), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1988), Złoty Krzyż Zasługi (1977), Medal 40-lecia Polski Ludowej (1984), Nagroda Zespołowa Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej pierwszego stopnia (1991), Nagroda Specjalna MZiOS pierwszego stopnia (1988), Nagroda Indywidualna Zarządu Głównego PTT, odznaka „Za wzorową pracę w służbie zdrowia” (1977), Odznaka Honorowa PCK (1974), odznaka „Zasłużony dla województwa tarnowskiego” (1997), Honorowa Nagroda Zaufania Złoty OTIS za wybitne osiągnięcia w medycynie (2016). Po-

nadto otrzymał: nagrodę organizacyjną drugiego stopnia Rektora Akademii Medycznej w Warszawie (1989), nagrodę zespołową Bruno Watschingera w czasie Donau Sympozjum w 1992 roku w Wiedniu, Medal za zasługi dla Akademii Medycznej w Białymstoku (1992), zespołową nagrodę naukową drugiego stopnia Rektora Akademii Medycznej za badania nad wpływem zakażeń wirusami hepatotropowymi na losy biorców alloprzeszczepu nerkowego (1996), nagrodę „Pro transplantationibus fovendis” PTT (1997), medal upamiętniający powrót wydziałów medycznych do Uniwersytetu Jagiellońskiego w uznaniu za zasługi dla rozwoju polskiej transplantologii (1997), Medal Jubileuszowy 100-lecia Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus za zasługi dla Szpitala (2001), medal za zasługi dla Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (2009), medal za wybitne zasługi na rzecz I Wydziału Lekarskiego WUM (2014) (ryc. 8) [8–10].

Profesor Mieczysław Lao zmarł 27 lipca 2017 roku w Warszawie. Został pochowany 2 sierpnia na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie. W imieniu byłych współpracowników, przyjaciół i władz uczelni Profesora Lao żegnał prof. Andrzej Górski — były rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego i były współpracownik. Nauka polska i całe środowisko medyczne związane z nefrologią, dializoterapią i transplantacją nerek i innych narządów utraciły jednego z najwybitniejszych przedstawicieli.

►► Był wielkim zwolennikiem wyprowadzania szkoleń i konferencji z ośrodków akademickich i organizowania ich w ośrodkach regionalnych ◀◀

STRESZCZENIE

Prezentowana praca rozpoczyna szósty rok publikacji o wybitnych postaciach polskiej i międzynarodowej nefrologii, które otrzymały zaszczytny i najwyższy tytuł, jaki może przyznać Polskie Towarzystwo Nefrologiczne (PTN) osobom szczególnie zasłużonym dla nefrologii lub Towarzystwa — tytuł Członka Honorowego. Podczas 35-letniej działalności PTN godność Członka Honorowego została nadana ponad 70 osobom. Autorzy w swoich publikacjach prezentowanych na łamach „Forum Nefrologicznego” przedstawili już 20 postaci. Pierwszą z nich był prof. Tadeusz Orłowski, pierwszy prezes PTN, a ubiegły rok zakończyły prace dotyczące prof. Edmunda Nartowicza z Bydgoszczy oraz prof. Vittorio Bonomi-

niego z Bolonii we Włoszech. Bohaterem kolejnej części naszego pocztu jest prof. Mieczysław Lao. Profesor, wybitny przedstawiciel nie tylko polskiej nefrologii, ale także bezpośrednio z nią związanej transplantologii, był dyrektorem Instytutu Transplantologii w Warszawie, członkiem założycielem PTN, członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Transplantacyjnego i jego pierwszym prezesem. Za swoje wybitne osiągnięcia na polu naukowym, klinicznym, dydaktycznym i organizacyjnym otrzymał zaszczytny tytuł Członka Honorowego obu towarzystw, a także wiele nagród i odznaczeń państwowych, resortowych i uczelnianych.

Forum Nefrol 2018, tom 11, nr 1, 71–76

Słowa kluczowe: Polskie Towarzystwo Nefrologiczne, członkowie honorowi, historia nefrologii

Piśmiennictwo

1. Ostrowski J., Rutkowski B. Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Część I — Profesor Tadeusz Orłowski. *Forum Nefrol.* 2013; 1: 71–75.
2. Ostrowski J., Rutkowski B. Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Część XIX — Profesor Edmund Nartowicz. *Forum Nefrol.* 2017; 3: 235–239.
3. Ostrowski J., Rutkowski B. Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Część XX — Profesor Vittorio Bonomini. *Forum Nefrol.* 2017; 4: 311–315.
4. Drożdż W. Andrzej Piotr Biernacki (1903–1963). W: Krawczyk M. (red.). *Złota księga medycyny warszawskiej*. Warszawski Uniwersytet Medyczny, Warszawa 2009.
5. Fałda Z. Historia powstania i rozwoju Ośrodka Dializ w I Klinice Chorób Wewnętrznych Akademii Medycznej w Warszawie. *Nefrol. Dial. Pol.* 2009; 13: 26–51.
6. Lao M. Zagęszczanie moczu w nerce zdrowej i w ostrej niewydolności nerek. *Pol. Arch. Med. Wewn.* 1963; 5.
7. Lao M. Ostra niewydolność nerek wywołana związkami rtęci u ludzi. *Pol. Arch. Med. Wewn.* 1986; 75: 181–185.
8. Durlik M. Profesor Mieczysław Lao, Członek Honorowy Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. *Pol. Arch. Med. Wewn.* 2006; zeszyt specjalny: 9–10.
9. Lao M., Durlik M. Instytut Transplantologii Akademii Medycznej w Warszawie. W: Krawczyk M. (red.). *Dzieje I Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Warszawie (1809–2006)*. T. II. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2008; 523–534.
10. Rutkowski B. Ocena dorobku naukowo-badawczego oraz dydaktyczno-organizacyjnego dr. hab. med. Mieczysława Lao wykonana w związku z wnioskiem o nadanie tytułu naukowego profesora. Gdańsk, 30.05.1993 r. (materiał niepublikowany).